

Λευκωσία, 2 Ιουλίου 2014

ΠΡΟΣ: Όλους τους ενδιαφερόμενους

ΑΠΟ: Αιμίλιο Μιχαήλ, Διευθυντή Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων

ΘΕΜΑ: Εκστρατεία Επιθεωρήσεων για τον Θερμικό Φόρτο σε Υποστατικά και Εργοτάξια (Ιούλιος και Αύγουστος 2014)

Κυρίες / Κύριοι,

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα σας πληροφορούμε ότι τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΤΕΕ) του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα διεξαγάγει εκστρατεία επιθεωρήσεων σε εργοτάξια και υποστατικά διαφόρων οικονομικών δραστηριοτήτων όπου ενδέχεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες να είναι να είναι ιδιαίτερα αυξημένος ο θερμικός φόρτος των εργαζομένων.

Οι επιθεωρήσεις θα επικεντρωθούν κυρίως στον έλεγχο συμμόρφωσης με τις βασικές πρόνοιες της περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νομοθεσίας σε σχέση με την εφαρμογή προληπτικών και προστατευτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των κινδύνων που αφορούν την θερμική καταπόνηση των εργαζομένων.

Οι επιθεωρήσεις θα στοχεύουν κυρίως στον έλεγχο συμμόρφωσης με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας σε σχέση με τα θέματα που φαίνονται στον Πίνακα του Συνημμένου 1. Νοείται βέβαια ότι θα ελέγχεται παράλληλα και η συμμόρφωση με τις διατάξεις της εν λόγω Νομοθεσίας για την αντιμετώπιση άλλων κινδύνων που πιθανώς να εντοπιστούν κατά την διάρκεια των επιθεωρήσεων. Για σκοπούς καλύτερης πληροφόρησης ο εν λόγω Πίνακας συνοδεύεται από σχετικό επεξηγηματικό Σημείωμα των σημείων στα οποία θα επικεντρωθεί η εν λόγω εκστρατεία.

Σημειώνεται ότι στις 18/6/2014 εκδόθηκε με σχετικό Διάταγμα που δημοσιεύθηκε στη επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας ο Κώδικας Πρακτικής με τίτλο «Θερμική Καταπόνηση των Εργαζομένων» ο οποίος, μεταξύ άλλων, περιγράφει αναλυτικά τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για προστασία από την θερμική καταπόνηση. Οι εργοδότες προτρέπονται, ειδικά τις μέρες που επικρατούν ψηλές θερμοκρασίες να συμβουλευόνται τον Κώδικα αυτό και να εκφράζουν τα κατάλληλα μέτρα με βάση τις πρόνοιες του. Ο Κώδικας είναι καταχωρημένος στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ στη διεύθυνση: www.mlsi.gov.cy/dli. Σχετικό είναι το συνοπτικό, ενημερωτικό / καθοδηγητικό σημείωμα που αφορά τον εν λόγω Κώδικα (Συνημμένο 2).

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

Σύμφωνα με τον Κώδικα, τόσο οι εργοδότες όσο και οι αυτοεργοδοτούμενοι θα πρέπει να μετρούν τις παραμέτρους που συμβάλλουν στο θερμικό φόρτο, όπως την θερμοκρασία αέρα και την σχετική υγρασία ή / και να παρακολουθούν τα δελτία καιρού και τις προβλέψεις της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας και αναλόγως να ρυθμίζουν τις εργασίες τους. Στην αγορά διατίθενται όργανα για ταυτόχρονη μέτρηση της θερμοκρασίας ξηρού θερμομέτρου και υγρασίας. Τα όργανα αυτά είναι πολύ φθηνά και πολύ εύκολα στην χρήση τους γι'αυτό και ο κάθε εργοδότης ή το κάθε αυτοτροφοδοτούμενο πρόσωπο πρέπει να τα διαθέτει σε κάθε χώρο εργασίας που ελέγχει.

Επίσης εσωκλείεται ενημερωτικό έντυπο του ΤΕΕ με τίτλο «Προστασία των εργαζομένων σε συνθήκες καύσωνα»

Με εκτίμηση,

Αιμίλιος Μιχαήλ,
Διευθυντής Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων.

/ΕΞ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Εκστρατεία Επιθεώρησης για τον Θερμικό Φόρτο
σε Υποστατικά / Εργοτάξια
(Ιούλιος - Αύγουστος 2014)

CAMP 146

Γ. ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ
Γ1. Γραπτή Εκτίμηση των Κινδύνων (ΓΕΚ)
E1. Υπάρχει ΓΕΚ;
E2. Είναι επαρκής και κατάλληλη η ΓΕΚ;
E3. Υπάρχει επαρκής και κατάλληλη ΓΕΚ για τη Θερμική Καταπόνηση;
Γ2. Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας (ΣΔΑΥ) και Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ)
E4. Υπάρχει ΣΔΑΥ / ΣΑΥ;
E5. Εφαρμόζεται το ΣΔΑΥ / ΣΑΥ;
Γ3. Θερμικός Φόρτος
E6. Υπάρχει γνώση για τον Κώδικα Πρακτικής για την Θερμική Καταπόνηση;
E7. Έχει οριθεί άτομο για την εφαρμογή του Κώδικα;
E8. Έχουν ληφθεί τα απαραίτητα τεχνικά μέτρα;
E9. Γίνονται επαρκή διαλείμματα σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους;
E10. Γίνεται προγραμματισμός εργασιών για μείωση της θερμικής καταπόνησης;
E11. Υπάρχει διαθέσιμο πόσιμο και δροσερό νερό;
E12. Χρησιμοποιείται ο κατάλληλος ιματισμός;
E13. Υπάρχουν στον χώρο εργασίας όπου ελέγχει ο εργοδότης, όργανα μέτρησης;
E14. Γίνονται μετρήσεις θερμοκρασίας και σχετικής υγρασίας;
E15. Σε συνθήκες καύσωνα γίνεται αλλαγή ή διακοπή εργασιών;

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Μέρος Γ - ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ:

- 1: Εάν υπάρχει ΓΕΚ για τις δραστηριότητες του υποστατικού / εργοταξίου.
- 2: Εάν καθορίζονται με βάση τη ΓΕΚ τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα ανά θέση εργασίας και ανά δραστηριότητα (μηχανήματα / εξοπλισμό / ουσίες / υποστατικά / εγκαταστάσεις / διεργασίες). Επίσης, εάν η ΓΕΚ περιλαμβάνει την πηγή κινδύνου, τα πρόσωπα που επηρεάζονται, τα μέτρα που ήδη έχουν ληφθεί και τα πρόσθετα μέτρα (οργανωτικά ή και τεχνικά) που πρέπει να ληφθούν καθώς και πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή των μέτρων αυτών.
- 3: Εάν καθορίζονται με βάση τη ΓΕΚ τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα ανά θέση εργασίας και ανά δραστηριότητα για την αντιμετώπιση των κινδύνων που προέρχονται από τη θερμική καταπόνηση των εργοδοιούμενων.
- 4: **ΣΔΑΥ** (για υποστατικά εκτός εργοταξίων): Εάν υπάρχουν διαθέσιμα στο υποστατικό / εργοτάξιο, έγγραφα που καθορίζουν την οργανωτική δομή / λειτουργία της επιχείρησης αναφορικά με τα θέματα ασφάλειας και υγείας. Τα έγγραφα αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα στοιχεία των προσώπων που ασχολούνται με τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης, τις γραπτές διαδικασίες για τη διαχείριση των κινδύνων και τη γραπτή εκτίμηση των κινδύνων (ΓΕΚ), ώστε να εξασφαλίζεται η ύπαρξη Συστήματος Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας (ΣΔΑΥ). Ο εργοδότης οφείλει να εφαρμόζει ΣΔΑΥ έτσι ώστε να διασφαλίζει τον αποτελεσματικό προγραμματισμό, την οργάνωση και τον έλεγχο των κινδύνων και την υλοποίηση των προληπτικών και προστατευτικών μέτρων (οργανωτικών ή και τεχνικών) που απορρέουν από τη ΓΕΚ καθώς και την παρακολούθηση και αναθεώρηση των μέτρων αυτών. Προϋπόθεση για την ύπαρξη ΣΔΑΥ αποτελεί η ύπαρξη ΓΕΚ.
ΣΑΥ (για εργοτάξια): Εάν υπάρχει διαθέσιμο στο εργοτάξιο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) και σ' αυτό καθορίζονται τα συγκεκριμένα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων όπως αυτά προκύπτουν από τη ΓΕΚ.
- 5: Εάν τηρούνται οι διαδικασίες και εφαρμόζονται τα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα που καθορίζονται στα πιο πάνω έγγραφα, ΣΔΑΥ / ΣΑΥ, όπως αυτά προκύπτουν από τη ΓΕΚ.
- 6: Εάν είναι σε γνώση των εργοδοιούμενων ο Κώδικας Πρακτικής για την Θερμική Καταπόνηση που εκδόθηκε με σχετικό Διάταγμα και περιέχει κατευθυντήριες οδηγίες σε σχέση με την αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων σε κλειστούς ή υπαίθριους χώρους.
- 7: Εάν έχει ορισθεί αρμόδιο πρόσωπο που για την πραγματοποίηση μετρήσεων θερμοκρασίας και υγρασίας και τη λήψη των απαραίτητων μέτρων για προστασία της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων από τον θερμικό φόρτο εκεί και όπου χρειάζεται.
- 8: Εάν έχουν ληφθεί τα απαραίτητα τεχνικά μέτρα π.χ. εξοπλισμός ψύξης, θερμομόνωση, εξαερισμός.
- 9: Εάν σε συνθήκες θερμικού φόρτου τα επηρεαζόμενα πρόσωπα στην εργασία, κάνουν διαλείμματα ανά τακτά χρονικά διαστήματα, σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους. (π.χ. στεγασμένος χώρος με τραπεζαρία).
- 10: Εάν γίνεται προγραμματισμός ώστε οι κοπιαστικότερες εργασίες να γίνονται τις ώρες που είναι χαμηλότερες οι θερμοκρασίες, π.χ. οι σκυροδετήσεις πολύ πρωί ή το βράδυ με τη χρήση κατάλληλου φωτισμού. Επίσης, εάν μειώνεται η εκτέλεση εργασιών που εκθέτουν τα πρόσωπα στην εργασία σε απευθείας ηλιακή ακτινοβολία μεταξύ των ωρών 12.00 και 16.00.
- 11: Εάν παρέχεται με οποιονδήποτε τρόπο από τον εργοδότη προς τους εργοδοιούμενους του πόσιμο και δροσερό νερό.
- 12: Εάν τα πρόσωπα στην εργασία φορούν ελαφρά και χαλαρά είδη ένδυσης που «αναπνέουν», π.χ. βαμβακερά.
- 13: Εάν υπάρχουν όργανα μέτρησης στον χώρο εργασίας που ελέγχει ο εργοδότης, που να μετρούν και να υπολογίζουν τη θερμοκρασία του αέρα και της σχετικής υγρασίας.
- 14: Εάν γίνονται μετρήσεις θερμοκρασίας και σχετικής υγρασίας και τηρούνται στοιχεία.
- 15: Εάν τα πρόσωπα στην εργασία αλλάζουν θέσεις εργασίας ή διακόπτονται οι εργασίες όταν επικρατούν συνθήκες καύσωνα.

Κώδικας Πρακτικής για την**Θερμική Καταπόνηση των Εργαζομένων****1. Εισαγωγή**

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού δημιουργούνται συνθήκες με αυξημένη θερμοκρασία και υγρασία. Αυτές οι συνθήκες είναι δυνατόν να προκαλέσουν ατυχήματα, επικίνδυνα περιστατικά, προβλήματα στην παραγωγική διαδικασία καθώς και βλάβες στην υγεία των εργαζομένων.

Για την αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων σε κλειστούς ή υπαίθριους χώρους, που οφείλεται στη συνέργεια των μετεωρολογικών χαρακτηριστικών του εξωτερικού περιβάλλοντος και παραμέτρων μικροκλίματος του εσωτερικού χώρου, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα προληπτικά και προστατευτικά τεχνικά και οργανωτικά μέτρα.

Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, ως αρμόδια αρχή για την επιτήρηση της νομοθεσίας που αφορά την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, ετοίμασε **Κώδικα Πρακτικής** για την **Θερμική Καταπόνηση των Εργαζομένων** που περιέχει κατευθυντήριες οδηγίες σε σχέση με την αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων σε κλειστούς ή υπαίθριους χώρους. Ο **Κώδικας** εγκρίθηκε και εκδόθηκε με Διάταγμα της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 18.6.2014 στην επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κ.Δ.Π. 291/2014) και είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Τμήματος <http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dli/>.

Στόχος του Κώδικα Πρακτικής είναι να βοηθήσει τον κάθε εργοδότη και το κάθε αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο να εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας προκειμένου να αποφευχθούν, ή να μειωθούν σε αποδεκτό επίπεδο, οι κίνδυνοι που οφείλονται στην έκθεση των εργαζομένων σε επιβαρυσμένους θερμικά εργασιακούς χώρους και να δημιουργηθεί ένα ασφαλές, υγιεινό, ευχάριστο και παραγωγικό εργασιακό περιβάλλον.

2. Κίνδυνοι από Επαγγελματική Έκθεση σε Δυσμενές Θερμικό Περιβάλλον

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και ιδιαίτερα κατά την περίοδο που δημιουργούνται ειδικές συνθήκες με αύξηση της θερμοκρασίας και της σχετικής υγρασίας (συνθήκες καύσωνα), η θερμική καταπόνηση μπορεί να προκαλέσει σοβαρές βλάβες στην υγεία των εργαζομένων, που κυμαίνονται από ενοχλητικά δερματικά εξανθήματα μέχρι θάνατο από θερμοπληξία.

Είναι δύσκολο να προβλεφθεί ακριβώς ποιος και πότε θα επηρεαστεί επειδή η ατομική ευαισθησία ποικίλλει. Επιπλέον, οι περιβαλλοντικοί παράγοντες περιλαμβάνουν και άλλους παράγοντες εκτός από την θερμοκρασία του αέρα. Η θερμική ακτινοβολία, η κίνηση του αέρα, η μετάδοση θερμότητας με αγωγή και η σχετική υγρασία επηρεάζουν την απόκριση του ατόμου στην θερμότητα.

Η ηλικία, το βάρος, ο βαθμός φυσικής ικανότητας, ο βαθμός εγκλιματισμού, ο μεταβολισμός, η χρήση οινόπνευματος, φαρμάκων ή ναρκωτικών και προβλήματα υγείας, όπως η υπέρταση, επηρεάζουν την αντοχή των προσώπων στην θερμότητα.

3. Πρόληψη και Έλεγχος της Θερμικής Καταπόνησης

Σε κάθε περίπτωση που υπάρχει πιθανότητα εργαζόμενοι να εκτεθούν σε ψηλό θερμικό φόρτο κατά την εργασία τους, οι εργοδότες και τα αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα

υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα μέσω της γραπτής εκτίμησης των κινδύνων για προστασία από τον θερμικό φόρτο.

3.1. Τεχνικά Μέτρα

3.1.1. Παρεμβάσεις στα δομικά στοιχεία των κτηρίων

- Θερμομόνωση πλάκας ή στέγης.
- Βρέξιμο πλάκας ή στέγης ή βάψιμο με λευκό ή άλλο ανακλαστικό χρώμα.
- Στις νότιες ή δυτικές πλευρές να τοποθετούνται αδιαφανή ή ανακλαστικά τζάμια.
- Σε μεγάλα ανοίγματα που μένουν ανοιχτά λόγω αναγκών παραγωγικής διαδικασίας και παραμένουν ανοικτά για σημαντικά χρονικά διαστήματα να εγκαθίσταται αεροκουρτίνα ψυχρού αέρα.
- Ανοίγματα στα ψηλότερα σημεία κεκλιμένων οροφών (καβαλέτα) για φυσικό αερισμό.

3.1.2. Παρεμβάσεις σε τμήματα παραγωγικής διαδικασίας

- Μόνωση των θερμών επιφανειών, που βρίσκονται στους χώρους εργασίας (λέβητες, σωλήνες ζεστού νερού κ.λπ.).
- Αποκλεισμός με θερμομονωτικά χωρίσματα των πηγών θερμότητας και απαγωγή θερμότητας προς τον εξωτερικό περιβάλλοντα χώρο.

3.1.3. Παρεμβάσεις στο μικροκλίμα του εργασιακού χώρου

- Απαγωγή του θερμού αέρα και των ρύπων από το πλησιέστερο δυνατό σημείο από την πηγή δημιουργίας τους.
- Επαρκής γενικός εξαερισμός με εγκατάσταση ανεμιστήρων στα ψηλά σημεία των αιθουσών και αερισμός ζωνών εργασίας με φυγοκεντρικούς ανεμιστήρες.
- Επαρκής ανανέωση του αέρα των χώρων εργασίας, όπου απαιτείται από τις συνθήκες παραγωγής, με εισαγωγή φρέσκου αέρα και ταυτόχρονη απαγωγή του αέρα του χώρου εργασίας.
- Επιθυμητή η ύπαρξη κλιματισμού όταν είναι δυνατόν.

3.2. Οργανωτικά Μέτρα

- Οργάνωση του χρόνου εργασίας με διαλείμματα κατάλληλης διάρκειας για τη μείωση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων.
- Διαμόρφωση κυλικίων ή άλλων χώρων, κατάλληλα κλιματιζόμενων, για ανάπαυση.
- Συνεχής διάθεση στους εργαζόμενους πόσιμου δροσερού νερού.
- Προγραμματισμός των εργασιών που καταπονούν θερμικά, εκτός θερμοκρασιακών αιχμών (12:00-16:00).

Επιπρόσθετα των πιο πάνω, για Υπαίθριες Εργασίες πρέπει να λαμβάνονται και τα ακόλουθα μέτρα:

- Χορήγηση και χρήση κατάλληλου καλύμματος κεφαλής.
- Διαμόρφωση / επιλογή σκιερού μέρους για διαλείμματα.
- Διαμόρφωση / επιλογή σκιερού μέρους ή κατασκευή κατάλληλων στεγάστρων για την εκτέλεση των εργασιών, όπου τούτο είναι δυνατόν.
- Μείωση των ιδιαίτερα βαριών εργασιών μεταξύ των ωρών 12:00 και 16:00.

4. Συνθήκες που απαιτούν Ρύθμιση των Εργασιών

Τόσο οι εργοδότες όσο και οι αυτοεργοδοτούμενοι θα πρέπει να μετρούν τις παραμέτρους που συμβάλλουν στον θερμικό φόρτο, όπως την θερμοκρασία αέρα και την σχετική υγρασία ή / και να παρακολουθούν τα δελτία καιρού και τις προβλέψεις της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας και αναλόγως να ρυθμίζουν τις εργασίες τους.

Στην αγορά διατίθενται όργανα για ταυτόχρονη μέτρηση της θερμοκρασίας ξηρού θερμομέτρου και υγρασίας. Τα όργανα αυτά είναι πολύ φθηνά και πολύ εύκολα στη χρήση τους γι' αυτό και ο κάθε εργοδότης ή το κάθε αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο πρέπει να τα διαθέτει σε κάθε χώρο εργασίας που ελέγχει. Σημειώνεται ότι η μέτρηση της θερμοκρασίας ξηρού θερμομέτρου γίνεται υπό σκιά.

Επίσης, ο κάθε εργοδότης ή το κάθε αυτοεργοδοτούμενο πρέπει να ορίσει αρμόδιο πρόσωπο που να μετρά, να αξιολογεί τα αποτελέσματα και αναλόγως να διασφαλίζει ότι λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων από τον θερμικό φόρτο.

Όταν ενδέχεται να επικρατήσουν συνθήκες πολύ σοβαρού καύσωνα το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας θα εκδίδει γύρω στις 9:00 π.μ. σχετική προειδοποιητική Ανακοίνωση, έτσι ώστε οι εργοδότες και τα αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για προστασία από τη θερμική καταπόνηση.

Όταν οι θερμοκρασίες ξηρού θερμομέτρου συνδυασμένες με τη σχετική υγρασία είναι όπως φαίνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος, τότε ο εργοδότης ή το αυτοεργοδοτούμενο πρόσωπο πρέπει να κάνει τις ανάλογες διευθετήσεις, μεταξύ των οποίων αλλαγή εργασίας σε ελαφριά εργασία ή/και ανάπαυση σύμφωνα με τον Πίνακα.

Στον Πίνακα 1 φαίνεται το ποσοστό του χρόνου εργασίας - αλλαγή εργασίας/ανάπαυση σε κάθε περίπτωση. Ο Πίνακας έχει συνταχθεί με την προϋπόθεση ένδυσης του εργαζόμενου με ελαφριά, θερινή ενδυμασία. Σε περίπτωση που η εκτέλεση μιας εξειδικευμένης εργασίας απαιτεί ειδική στολή, βαρύτερη ή με μεγαλύτερη θερμομονωτική ικανότητα ή που παρεμποδίζει την εξάτμιση του ιδρώτα, τότε το επιτρεπόμενο όριο έκθεσης του εργαζόμενου στην θερμότητα θα πρέπει να μειωθεί, ανάλογα με το είδος της στολής και της εκτελούμενης εργασίας.

Οι αναγραφόμενες τιμές αφορούν εκείνους τους εργαζόμενους που δεν περιλαμβάνονται στις ομάδες υψηλού κινδύνου και δεν είναι έγκυες ή γαλουχούσες μητέρες.

Όσον αφορά στη βαρύτητα εργασίας, θα μπορούσαν να γίνουν ενδεικτικά, προσεγγιστικά οι εκτιμήσεις που φαίνονται στον Πίνακα 2 του Παραρτήματος.

Παραδείγματα:

α) Έστω ότι σε ένα χώρο εργασίας η θερμοκρασία και η υγρασία έχουν μετρηθεί και είναι 38°C και 30%, αντίστοιχα.

- Για ελαφριά εργασία, με βάση τον Πίνακα 1, η εργασία πρέπει να είναι συνεχής.
- Για μέτρια εργασία, πρέπει να εφαρμόζεται 75% εργασία και 25% αλλαγή εργασίας/ανάπαυση ανά ώρα.
- Για βαριά εργασία, πρέπει να εφαρμόζεται 50% εργασία και 50% αλλαγή εργασίας/ανάπαυση ανά ώρα.

β) Έστω ότι σε ένα χώρο εργασίας η θερμοκρασία και η υγρασία έχουν μετρηθεί και είναι 40°C και 28%, αντίστοιχα.

- Για ελαφριά εργασία, με βάση τον Πίνακα 1, η εργασία πρέπει να είναι συνεχής.
- Για μέτρια εργασία, πρέπει να εφαρμόζεται 50% εργασία και 50% αλλαγή εργασίας/ανάπαυση ανά ώρα.
Για βαριά εργασία, πρέπει να εφαρμόζεται 25% εργασία και 75% αλλαγή εργασίας/ανάπαυση ανά ώρα.

Για περισσότερες πληροφορίες για προστασία των εργαζομένων σε συνθήκες καύσωνα, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: <http://www.mlsi.gov.cy/dli> ή απευθυνθείτε στα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας:

Λευκωσία: 22 879191
Λεμεσός: 25 827200
Λάρνακα: 24 805327
Πάφος: 26 822715
Δερύνεια - Αμμόχωστος: 23 819750

Πίνακας 1: Επιβαλλόμενη σχέση εργασίας – αλλαγή εργασίας/ανάπαυσης* για διάφορες συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας

Είδος Εργασίας		Συνεχής εργασία	75% εργασία 25% (αλλαγή εργασίας/ ανάπαυση)* ανά ώρα	50% εργασία 50% (αλλαγή εργασίας/ ανάπαυση)* ανά ώρα	25% εργασία 75% (αλλαγή εργασίας/ ανάπαυση)* ανά ώρα	0% εργασία 100% (αλλαγή εργασίας/ ανάπαυση)* ανά ώρα
	Θερμοκρασία °C	Σχετική Υγρασία, %				
Ελαφριά	36	≤ 53	54-59	60-65	66-70	≥ 71
	37	≤ 47	48-53	54-58	59-64	≥ 65
	38	≤ 42	43-47	48-52	53-58	≥ 59
	39	≤ 38	39-43	44-47	48-52	≥ 53
	40	≤ 33	34-37	38-41	42-47	≥ 48
	41	≤ 29	30-33	34-37	38-42	≥ 43
	42	≤ 25	26-29	30-33	34-38	≥ 39
	43	≤ 22	23-26	27-29	30-33	≥ 34
Μέτρια	36	≤ 35	36-44	45-54	55-63	≥ 64
	37	≤ 30	31-39	40-48	49-57	≥ 58
	38	≤ 26	27-34	35-43	44-52	≥ 53
	39	≤ 22	23-30	31-38	39-47	≥ 48
	40	≤ 19	20-26	27-34	35-42	≥ 43
	41	≤ 16	17-22	23-30	31-37	≥ 38
	42	≤ 13	14-19	20-26	27-33	≥ 34
	43	-	≤ 16	17-22	23-28	≥ 29
Βαριά	36	≤ 24	25-33	34-46	47-56	≥ 57
	37	≤ 20	21-29	30-40	41-51	≥ 52
	38	≤ 17	18-24	25-35	36-46	≥ 47
	39	≤ 14	15-21	22-32	33-41	≥ 42
	40	≤ 11	12-18	19-27	28-36	≥ 37
	41	-	≤ 15	16-24	25-32	≥ 33
	42	-	-	≤ 20	21-27	≥ 28
	43	-	-	≤ 18	19-24	≥ 25

* Αλλαγή εργασίας/ανάπαυση: ελαφριά εργασία σε σκιερό μέρος ή ανάπαυση αν δεν μπορεί ο εργοδότης να προσφέρει τέτοια εργασία.

Πίνακας 2: Βαρύτητα εργασίας *

Βαρύτητα εργασίας	Παραδείγματα
Ελαφριά	Εργασία γραφείου, επιστασία, εργασία σε πάγκο με ελαφριά εργαλεία, συνήθης οδήγηση.
Μέτρια	Τοποθέτηση περίφραξης, σκυροδέτηση, χτίσιμο τούβλων, σοβάτισμα, μπογιάτισμα, τοποθέτηση δαπέδων, τοποθέτηση κεραμιδιών, σκάλισμα, σφυρηλάτηση, μεταφορά ελαφρών αντικειμένων, ξυλουργικές εργασίες, ηλεκτρολογικές εργασίες, υδραυλικές εργασίες, μηχανολογικές εργασίες, τοποθέτηση αλουμινίων, τοποθέτηση κάγκελων.
Βαριά	Έντονη χειρωνακτική εργασία, επεξεργασία και τοποθέτηση οπλισμού, συναρμολόγηση / αποσυναρμολόγηση καλουπιών, σκάψιμο ή σπάσιμο σκληρών υλικών με μηχανικά εργαλεία / συσκευές / μηχανήματα βάρους πέραν των 15 Kg.

* Νοείται ότι θα πρέπει πάντοτε να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ειδικές συνθήκες που επικρατούν σε ένα χώρο εργασίας όσο και η ένταση της κάθε εργασίας για να αποφασιστεί η κατάταξη μιας εργασίας σε κάποια κατηγορία.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Προστασία των εργαζομένων σε συνθήκες καύσωνα

Γενικές Οδηγίες Προφύλαξης

Προβλήματα – Διαταραχές - Νοσηρά φαινόμενα που προκαλεί η αύξηση της θερμοκρασίας

Ο οργανισμός του ανθρώπου έχει την ικανότητα να προσαρμόζεται και να διατηρεί σταθερή τη θερμοκρασία του παρά τις διακυμάνσεις της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος.

Αυτό το κατορθώνει μόνο μέχρι ενός ορίου (43°C) πέρα από το οποίο δεν μπορεί να αντιδράσει. Τότε αρχίζουν να εμφανίζονται διάφορες παθολογικές διαταραχές.

Οι παθολογικές διαταραχές διακρίνονται στις ακόλουθες τέσσερις μεγάλες κατηγορίες:

1. Υπερπυρεξία (πυρετός) και θερμοπληξία

Η **υπερπυρεξία** (πυρετός) είναι πρόδρομος της θερμοπληξίας, χαρακτηρίζεται από άνοδο της θερμοκρασίας του σώματος, πλήρη καταστολή των μηχανισμών εφίδρωσης και συνοδεύεται από συμπτώματα όπως υπερκινητικότητα και κατάσταση παραληρήματος.

Η **θερμοπληξία** χαρακτηρίζεται από άνοδο εσωτερικής θερμοκρασίας του σώματος, καταστολή των μηχανισμών εφίδρωσης, πτώση της αρτηριακής πίεσης, διαταραχές στον ψυχισμό, σπασμούς, κώμα, ερυθρότητα, ξηρότητα και υπερθερμία του δέρματος. Μπορεί να συνοδεύεται από το αίσθημα ανυπόφορης ζέστης, εξάντληση, κεφαλαλγία, ναυτία και εμετούς. Τα συμπτώματα εμφανίζονται είτε άμεσα είτε το αργότερο εντός 48 ωρών και μπορούν να οδηγήσουν και σε θάνατο.

2. Θερμική συγκοπή ή θερμική λιποθυμία

Παροδική και αιφνίδια απώλεια της συνείδησης με ελαφρύ εγκεφαλικό επεισόδιο, υπόταση. Τα συμπτώματα είναι ωχρότητα, ζαλάδες, γενική εξάντληση, ταχυκαρδία και λιποθυμία.

3. Διαταραχές του υδρο-ηλεκτρολυτικού ισοζυγίου

Αφυδάτωση. Τα συμπτώματα είναι η αίσθηση δίψας, η ταχυκαρδία, η καταστολή των μηχανισμών εφίδρωσης και η νοητική σύγχυση.

Έληειψη νατρίου. Τα συμπτώματα είναι η γενική εξάντληση, οι οξείς μυϊκοί πόνοι (κράμπες), η βραδυκαρδία, οι ζαλάδες και οι εμετοί.

4. Διαταραχές του δέρματος και ιδρωτοποιών αδένων

Εγκαύματα και το εξάνθημα από θερμότητα (μακρά και διαρκή ύγρανση της επιδερμίδας από ιδρώτα).

Διάφοροι παράγοντες που συμβάλλουν στην πρόκληση των πιο πάνω διαταραχών είναι η βαριά σωματική εργασία, η παρατεταμένη παραμονή κάτω από τον ήλιο, η περιβολή με θερμά, σκούρου χρώματος ρούχα που απορροφούν μεγάλο ποσοστό ηλιακής ακτινοβολίας, η ανεπαρκής λήψη νερού, τα άφθονα και βαριά γεύματα και η κατάχρηση αλκοολούχων ποτών.

Τα παχύσαρκα άτομα και εκείνα που πάσχουν από αναπνευστικές και καρδιακές παθήσεις, οι αλκοολικοί, οι ηλικιωμένοι και κυρίως τα βρέφη, των οποίων ο οργανισμός δεν έχει την ικανότητα να αντιδρά και να προσαρμόζεται στις μεταβολές της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος, προσβάλλονται ευκολότερα.

Προστασία των εργαζομένων Τι ισχύει στην Κύπρο

Η εργασία σε καλυμμένους εργασιακούς χώρους, όταν επικρατούν συνθήκες καύσωνα, καλύπτεται νομοθετικά στους περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας στους Χώρους Εργασίας Κανονισμούς του 2002 (Κ.Δ.Π. 174/2002). Στους Κανονισμούς αυτούς καθορίζονται οι συνθήκες άνετης εργασίας αλλήλ και τα άνω και κάτω όρια θερμικής έκθεσης των εργαζομένων.

Στην περίπτωση της εργασίας σε ανοικτούς εργασιακούς χώρους, όπως είναι τα εργοτάξια και οι γεωργικές εργασίες, ισχύει η Απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που λήφθηκε κατά τη συνεδρία του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος στις 5.7.2002. Με βάση την Απόφαση αυτή, για αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων σε υπαίθριες εργασίες κατά τους θερινούς μήνες, εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

1. Έκδοση και χρήση **"Κώδικα Μέτρων Αντιμετώπισης της Θερμικής Έκθεσης των Εργαζομένων"** σε Υπαίθριες Εργασίες κατά τους Θερινούς Μήνες. Ο πιο πάνω Κώδικας δεν έχει νομική υπόσταση αλλήλ θεωρείται "Συμφωνία Κυρίων" μεταξύ των Κοινωνικών Εταίρων, μελών του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος.
2. Στις περιπτώσεις που αναμένεται να υπάρξει καύσωνας, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εκδίδει σχετική Ανακοίνωση που αποστέλλεται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για σκοπούς ενημέρωσης και προστασίας των εργαζομένων και των εργοδοτών.

Για το σκοπό αυτό, το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, σε συνεργασία με τη Μετεωρολογική Υπηρεσία, παρακολουθεί τα δεδομένα κάθε μέρα και εφόσον κριθεί αναγκαίο εκδίδει σχετική Ανακοίνωση. Η Ανακοίνωση αποστέλλεται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, κοινοποιείται στις Οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων και δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας στη διεύθυνση www.mlsi.gov.cy/dli.

Γενικά Μέτρα Προστασίας

- **Χρήση καπέλου και γενικότερα καλύμματος κεφαλής** του οποίου το υλικό κατασκευής να επιτρέπει καλό αερισμό του κεφαλιού.
- **Χορήγηση πόσιμου δροσερού νερού** (10°C – 15°C) και γενικά διάθεση προς τους εργαζόμενους άφθονης ποσότητας δροσερού νερού.
- **Διαμόρφωση - επιλογή σκιερών μέρους** ή κατασκευή κατάλληλων στεγαστρών για την εκτέλεση των εργασιών, όπου αυτό είναι δυνατό.
- **Αποφυγή έκθεσης στον ήλιο.** Παραμονή σε σκιερό και δροσερό μέρος.
- **Το ντύσιμο πρέπει να είναι κατά το δυνατόν ελαφρύ, άνετο και ανοιχτόχρωμο.** Το υλικό του ρουχισμού να είναι πορώδες για να διευκολύνεται ο αερισμός του σώματος και η εξάτμιση του ιδρώτα.

Σχεδιασμός του προγράμματος των εργασιών με τέτοιο τρόπο, ώστε οι πιο κοπιαστικές εργασίες να γίνονται όταν οι θερμοκρασίες είναι χαμηλότερες

Άτομα που πάσχουν από χρόνια νοσήματα (αναπνευστικά, καρδιαγγειακά, κ.λπ.) θα πρέπει να συμβουλεύονται το θεράποντα ιατρό τους για εφαρμογή ειδικών για την περίπτωσή τους οδηγιών. Ιδιαίτερα, όσοι παίρνουν φάρμακα να συμβουλευτούν τον ιατρό τους για καθορισμό του τρόπου και των συνθηκών εργασίας τους.

Ειδικές ρυθμίσεις προστασίας

Για αποφυγή της έκθεσης σε ηλιακή ακτινοβολία, θα πρέπει να γίνονται ρυθμίσεις, που περιλαμβάνουν διακοπή ή μετάθεση του χρόνου εκτέλεσης της εργασίας, όταν οι θερμοκρασίες ξηρού θερμομέτρου, συνδυασμένες με τη σχετική υγρασία (ενεργός θερμοκρασία), ξεπερνούν συγκεκριμένες τιμές.

Τονίζεται ότι οι εργοδότες θα πρέπει να είναι έτοιμοι, όταν υπάρχει ενδεχόμενο εκδήλωσης συνθηκών καύσωνα, για αναπροσαρμογή των εργασιών των εργοδοτούμενων τους.

Σε περίπτωση παθολογικών διαταραχών λόγω καύσωνα προτείνονται οι ακόλουθες άμεσες ενέργειες

- Μεταφέρουμε τον παθόντα, χωρίς χρονοτριβή, σε μέρος δροσερό, ευάερο, σκιερό ή κάτω από δέντρα. Τον ξαπλώνουμε ανάσκελα και απομακρύνουμε τους περίεργους που συγκεντρώνονται, για να μην εμποδίζουν τον αερισμό.
- Αφαιρούμε τα βαριά ρούχα και του αερίζουμε το σώμα με οποιοδήποτε πρόχειρο μέσο (π.χ. βεντάλια ή χαρτόνι).
- Τοποθετούμε ψυχρά επιθέματα (κομπρέσες ή παγοκύστη) στο μέτωπο και στο κεφάλι.
- Βρέχουμε το πρόσωπο, το λαιμό, το στήθος και γενικά το σώμα με κρύο νερό.
- Κάνουμε ζωηρές εντριβές στα άκρα, χέρια και πόδια, με κατεύθυνση από κάτω προς τα πάνω.
- Δίνουμε στον παθόντα να εισπνεύσει ξύδι, αιθέρα ή αμμωνία, και, αν μπορεί να πει, του δίνουμε άφθονα υγρά και μικρές ποσότητες αλατιού για να αναπληρώσει αυτά που έχασε ο οργανισμός του εξαιτίας της μεγάλης εφίδρωσης.
- Αν η κατάστασή του είναι πολύ βαριά πρέπει να κληθεί επείγοντως γιατρός ή να μεταφερθεί στο νοσοκομείο.

Για περισσότερες πληροφορίες για προστασία
των εργαζομένων σε συνθήκες καύσωνα,
επισκεφθείτε την ιστοσελίδα
του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας
του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

<http://www.mlsi.gov.cy/dli>

ή απευθυνθείτε στα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας
σε όλες τις πόλεις

Λευκωσία: 22879191

Λεμεσός: 25827200

Λάρνακα: 24805327

Πάφος: 26822715

Γ.Τ.Π. 253/2008—5.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Κώνος Λτδ

Τυπώθηκε σε ανακυκλωμένο χαρτί